

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 09 kwietnia 2026 r.
Znak sprawy: DTS.wzs.058.5.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 16141 w sprawie zmiany w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników przelicznika okresu składkowego w ZUS

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji nr 16141 Pana Posła Tomasza Rzymkowskiego w sprawie zmiany w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników przelicznika okresu składkowego w ZUS, przekazuję następujące wyjaśnienia.

Na wstępie należy wyjaśnić, że art. 25 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników¹ odnosi się do okresów, o których mowa w ust. 2a pkt 1 ww. ustawy. Są to okresy podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz podlegania zaopatrzeniu emerytalnemu przypadającemu po tej dacie, nie dotyczy to jednak okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pobierania świadczeń dla bezrobotnych. Zgodnie z tymi przepisami okresy te przelicza się w wymiarze półtorakrotnym. Okresów tych nie zalicza się jednak do ustalania wysokości emerytury rolniczej dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.².

¹ Ustawa z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2025 r. poz. 1770).

² Art. 25 ust 2b, tamże.

Należy zwrócić uwagę, że inne reguły pobierania świadczeń emerytalnych obowiązują osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r., a inne urodzone po 31 grudnia 1948 r., co jest konsekwencją reformy powszechnego systemu emerytalnego, wprowadzonej w 1999 r.

Zasadniczo emerytura rolnicza przysługuje osobie, która ukończyła wiek emerytalny (dla mężczyzn 65 lat, dla kobiet 60 lat) oraz podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat³.

W stosunku do osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. do wymaganego okresu ubezpieczenia zalicza się okresy:

1. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990,
2. prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.,
3. od których zależy prawo do emerytury w systemie powszechnym⁴.

W stosunku do osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. wprowadzono zasadę całkowitej odrębności w części emerytalnej obu systemów ubezpieczeń społecznych. Ubezpieczenie emerytalne rolników nie zostało zreformowane w ten sam sposób jak ubezpieczenie emerytalne w systemie powszechnym i prawo do emerytury rolniczej nadal jest uzależnione nie tylko od osiągnięcia wieku emerytalnego, ale także od posiadania wymaganego co najmniej 25-letniego stażu ubezpieczeniowego. Prawo do emerytury rolniczej dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. jest ustalane wyłącznie na podstawie okresów opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Zniesienie możliwości uzupełniania stażu emerytalnego rolniczego okresami ubezpieczenia w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych dla osób objętych reformą systemu powszechnego, stworzyło możliwość pobierania przez te osoby zarówno emerytury rolniczej jak i emerytury z systemu powszechnego, jeżeli podlegały ubezpieczeniu w obu systemach.

Powyższe oznacza, że osoby ubezpieczone, urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r., które w okresie aktywności zawodowej podlegały zarówno ubezpieczeniu społecznemu rolników, jak i powszechnemu systemowi ubezpieczeń społecznych, mogą nabyć prawo

³ Art. 19 ust 1, tamże.

⁴ Art. 20, tamże.

i korzystać z wypłaty obu świadczeń. Warunkiem jest jednak, aby po osiągnięciu wieku emerytalnego osoby te w przypadku emerytury rolniczej mogły wykazać się co najmniej 25 letnim okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz odprowadzały składki w systemie powszechnym. Każda z instytucji ubezpieczeniowych (Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego) przyznane świadczenie emerytalne wypłaca niezależnie. Natomiast ubezpieczony, który posiada okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, w wymiarze krótszym niż 25 lat, może ubiegać się o emeryturę powszechną zwiększoną o tzw. część rolną, ustalaną według zasad wymiaru części składkowej emerytury rolniczej, dzięki czemu nie jest pozbawiony rekompensaty za odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

Należy podkreślić, że reforma z 1999 r. całkowicie przebudowała sposób ewidencjonowania składek w systemie powszechnym oraz zasady obliczania świadczeń emerytalnych. Reforma powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych nie zmieniała zasad funkcjonowania ubezpieczenia emerytalno-rentowego rolników w zakresie sposobu ustalania świadczeń emerytalnych. Dlatego wkład budżetu państwa w finansowanie rozwiązań przewidzianych dla osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników rekompensuje wyższy udział ubezpieczonych, którym przed reformą zaliczono do stażu emerytalnego rolnego okres ubezpieczenia w systemie powszechnym. Wynika to z tego, że system ubezpieczenia społecznego rolników jest finansowany w ponad 90% z budżetu państwa.

W świetle powyższego należy podkreślić, że utrzymanie przelicznika półtorakrotnego dla okresów wskazanych w art. 25 ust. 2a pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników było rozwiązaniem racjonalnym i spójnym z funkcjonującym systemem zabezpieczenia społecznego w naszym kraju. Przelicznik półtorakrotny, obowiązujący nieprzerwanie od wejścia w życie obowiązujących przepisów, pozostawiono w ustawie jako instrument prawidłowo odzwierciedlający specyfikę okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym przed reformą oraz ich znaczenie dla ustalania prawa do świadczeń rolniczych.

W konsekwencji nie zachodzą podstawy prawne ani systemowe do zmiany obowiązującego przelicznika, który nadal spełnia swoją funkcję i pozostaje adekwatny do obowiązujących przepisów oraz struktury systemu emerytalnego.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Adam Nowak

Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych